

Jaume Pérez Montaner
(l'Alfàs del Pi,
Marina Baixa, 1938)
és el president
de l'Associació
d'Escriptors en Llengua
Catalana (AELC).
Poeta, professor
i estudiós
de la literatura catalana
contemporània,
ha estat un dels artífexs
de l'"informe sobre la
Llengua i els Escriptors
al País Valencià", una
mena de diagnòstic
sobre l'isolament social
que pateixen els
escriptors de les
comarques del sud.

"L'AVL no és
la solució"

Jaume Pérez Montaner és el segon valencià que presideix l'AELC, després de Joan Fuster. Des del març del 1999 ocupa la màxima responsabilitat d'aquesta institució. Una responsabilitat que compagina amb la tasca com a professor de literatura catalana contemporània al Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València. A més, ha estat professor d'espanyol a diverses universitats nord-americanes, entre les quals la Lewis and Clark College Portland (Oregon). Com a escriptor ha publicat una desena de llibres. Cal destacar els poemaris *Adveniment de l'odi* (1976), *Deu poemes* (1978), *Museu de cendres* (1980), *L'heura del desig* (1985) i *Màscares* (1992). Com a historiador i crític de literatura, ha publicat diversos estudis sobre Vicent Andrés Estellés, Joan Fuster i Joan Brossa.

— Amb un valencià presidint l'AELC s'acaba el centralisme que ha patit històricament la literatura catalana?

— L'AELC sempre s'ha caracteritzat per donar la mateixa importància al País Valencià, les Illes Balears i el Principat de Catalunya. De fet, els tres primers presidents van ser el català Josep Maria Castellet, el mallorquí Josep Maria Llompart i el valencià Joan Fuster. Aquests presidents ho foren més aviat honoríficament, perquè no podien dedicar-hi tot el temps. Perquè les tasques a què obliga el fet de presidir una associació com l'AELC són múltiples. Després d'Artís-Gener, hi va haver Jaume Fuster —que va ser un president molt actiu, i no únicament una gran figura—, Francesc Parcerisas i

Antònia Vicens. Fins que em van triar a mi.

— Quina és la valoració estrictament literària que se'n fa, a hores d'ara, dels escriptors "perifèrics"? Creu que hi ha una major relació entre els escriptors d'una banda i de l'altra del Sènia?

— L'AELC és de les poques institucions que té molt clara la idea de Països Catalans. No obstant això, no podem prescindir del fet que el país està configurat en tres circumscripcions polítiques diferents, i amb règims divergents. Però, malgrat això, a l'AELC mirem de col·laborar en tot. Et posaré un exemple. La Generalitat Valenciana, presidida pel PP, no dona cap gallet a l'Associació, i sí que en donen, en canvi, la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears. Però, malgrat que no rebem cap tipus de compensació econòmica per part de la Generalitat Valenciana, compartim tots els ingressos que reverteixen en l'Associació. En la mesura de les nostres possibilitats, hi ha una major fluïdesa entre els escriptors dels Països Catalans i una voluntat decidida per ajuntar esforços.

— Fa poc la secció valenciana de l'AELC va presentar l'*Informe sobre la Llengua i els Escriptors al País Valencià*, en què es denunciava la situació d'isolament i de silenci a què estan sotmesos els escriptors valencians d'expressió catalana. El conflicte lingüístic ha estat l'excusa per parlar de l'isolament dels escriptors valencians? O ha estat aquest isolament el que ha dut l'Associació a parlar del conflicte lingüístic?

— Jo diria que totes dues coses alhora. No hi ha conflicte lingüístic. El

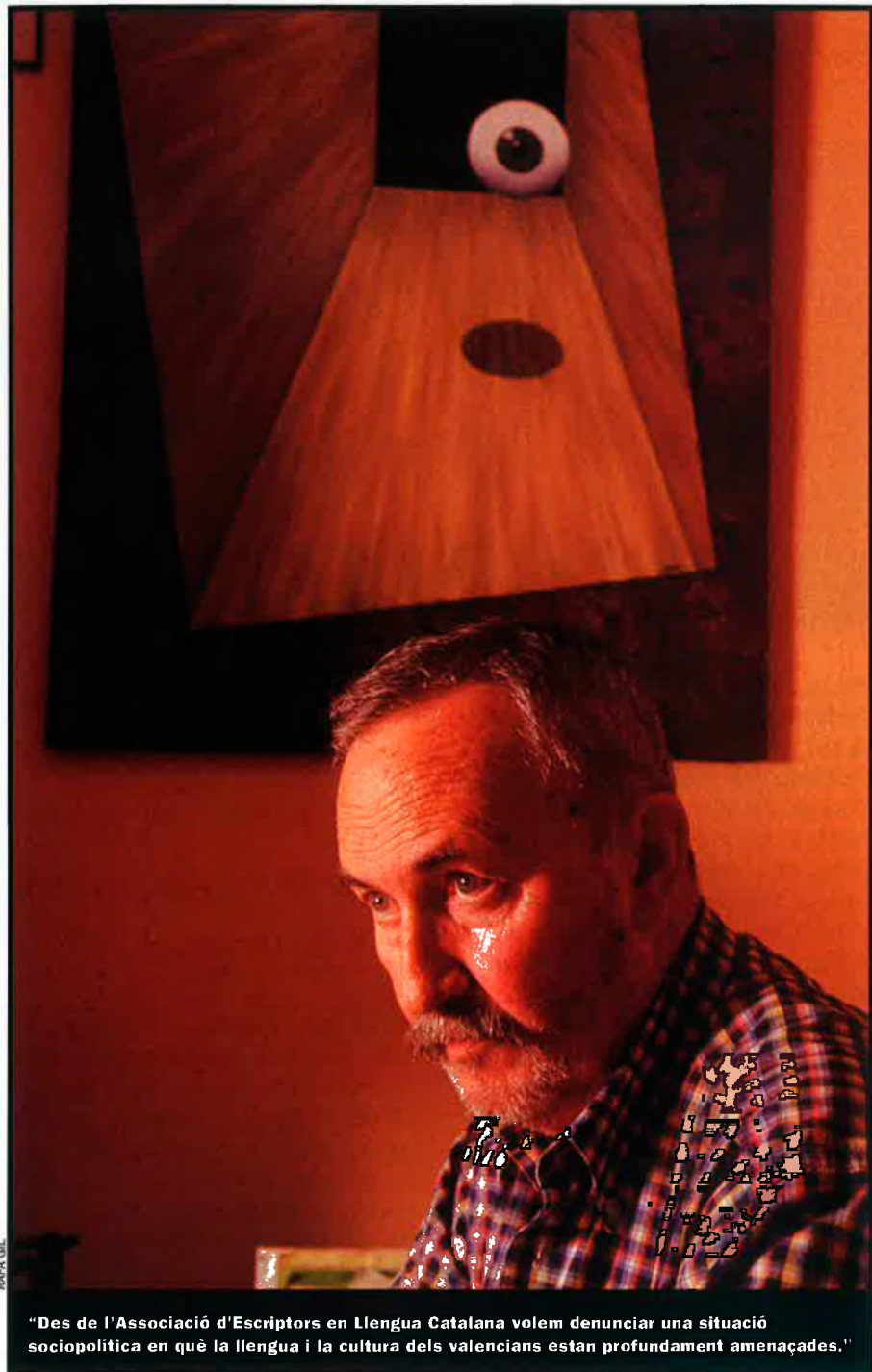
que hi ha és un conflicte polític atiat per les instàncies que ens governen. Aquest conflicte va ser creat en primera instància per la UCD; després, els socialistes no van saber resoldre'l, i, finalment, el govern popular l'ha tornat a plantejar perquè li convé. En l'*Informe* hem mirat de ressaltar que el poble valencià és víctima d'aquest conflicte. Volem denunciar una situació sociopolítica en què la llengua i la cultura dels valencians estan profundament amenaçades.

—Quina va ser l'actitud de l'AELC quan es va crear l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, ara fa tot just un any? Quina és la valoració que en feu ara? A Catalunya s'ha copsat el sentit "real" de la maniobra d'Eduardo Zaplana?

—Supose que algú ho va rebre, si més no en un primer moment, com un signe d'esperança, en el sentit d'acabar per sempre més amb un conflicte lingüístic que, com he dit adés, encobreix el veritable conflicte, que és polític. Hi ha altres sectors més informats, però, que han estat molt crítics respecte a la creació de l'Acadèmia, o que, en el millor dels casos, s'hi han mostrat escèptics. Jo pense que els pocs resultats que s'han donat fins al moment palesen que l'AVL no és la solució. La solució és política i consisteix simplement a reconèixer que la gent dels Països Catalans parla la mateixa llengua, a deixar que aquesta gent parli amb tota tranquil·litat i naturalitat el català, i prou.

—Eduardo Zaplana, però, va vendre la "pau lingüística" com la gran fita de la reconciliació entre els valencians. Ell mateix es va fer construir la imatge del gran paladís de la pau lingüística. Fins que es va traure de la màniga unes normes restrictives i empobridores amb l'excusa de la "valencianització".

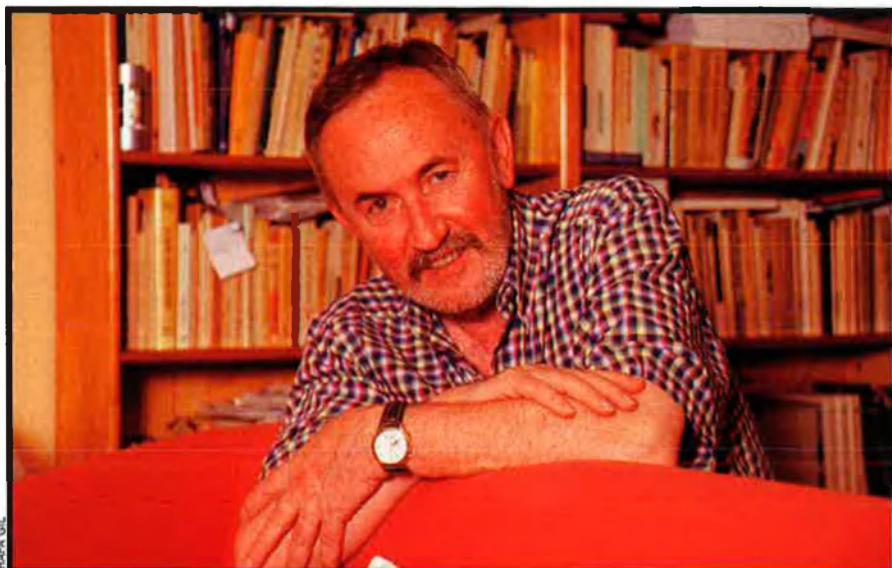
—Les normes que han fet servir la gran majoria de la gent que escriu i que parla la llengua d'aquest país són, ni més ni menys, que les Normes del 32: la ratificació valenciana, com tothom sap, de la normativa fabriana. En definitiva, la mateixa normativa que han utilitzat les universitats valencianes i que va adoptar la Con-

"Des de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana volem denunciar una situació sociopolítica en què la llengua i la cultura dels valencians estan profundament amenaçades."

"L'AELC és de les poques institucions que té clara la idea de Països Catalans"

selleria de Cultura i d'Educació des del 1983. És aquesta unitat la que volen entrebancar, perquè el que en realitat pretenen és fer desaparèixer el català. Per no parlar de les concessions que s'han fet aquests darrers anys: la concessió de la senyera, la concessió del nom del país, la concessió del nom de la llengua... I ara les concessions lingüístiques, que consis-

RAFA GIL

"El Partit Popular té la voluntat decidida d'acabar tan aviat com siga possible amb la llengua catalana."

teixen a prohibir de manera encoberta determinades paraules. La creació dels doblats [parelles de paraules sinònimes] és una manera molt subtil d'empobrir la riquesa de la llengua catalana del País Valencià, perquè obliguen a utilitzar únicament les solucions "valencianes". D'aquesta manera és com fan avenços en el camí del secessionisme lingüístic. Es tracta, al capdavall, d'acabar a poc a poc amb la idiosincràsia i amb els elements constitutius del poble valencià.

— Què en pensa, dels professors que, tot i pertànyer al Departament de Filologia Catalana de les universitats de València o d'Alacant, s'han deixat engalipar per la temptació de l'Acadèmia?

— Jo pense que la temptació d'entrar a l'AVL ha estat molt forta, per moltes raons. En primer lloc, perquè algú hi va veure una possible font de "prestigi professional". Aquest prestigi jo no l'acabe de tenir clar, però puc entendre que algú hi haja pogut pensar. I en segon lloc, per una raó econòmica. No ens enganyem: el Govern valencià dóna molts diners als acadèmics. Tot plegat, els membres de l'AVL ho neguen, perquè ho han interioritzat abans fins i tot de preguntar-los per aquesta qüestió. Per alguna raó s'avancen sistemàticament a les acusacions. I, si s'avancen,

"Que els membres de l'AVL col·laboren amb el PP em sembla inadmissible"

hi deu haver algun motiu amagat. En el fons, aquesta gent està servint de coartada a la política que està duent a terme el PP, pel que fa a la llengua i la cultura dels valencians. Vull pensar que alguns ho fan de manera inconscient, que no ho han pensat bé, o que no han estat capaços de valorar-ne les conseqüències.

— Zaplana ens va vendre la imatge que l'AVL seria una organisme independent i que resoldria els "mals de llengua" d'aquest país. Ja s'ha vist, però, que el Consell exerceix un control ferm sobre l'Acadèmia mitjançant les famoses llistes arbitràries de paraules. Amb l'exclusió de la Filologia Catalana com a titulació que acredita l'aptitud lingüística en "valencià", considera que ja hem tocat sostre, pel que fa a la història de les aberracions filològiques perpetrades per la dreta valenciana secessionista?

— El que es cova, en aquest terreny també, és la mateixa coartada de sempre. Ací hi ha el perill de la consolidació *de facto* del secessionisme lingüístic. I això va en la mateixa línia de vetar determinats autors de la història de la literatura catalana únicament pel fet que no han nascut al País Valencià. Que l'AVL no s'hi haja pronunciat és molt greu. Que els membres de l'AVL col·laboren, malgrat aquestes mesures, amb el PP, em sembla inadmissible. La inhabilitació d'una titulació que emana de les mateixes universitats valencianes i que, a més a més, està reconeguda pel Ministeri d'Educació, és una altra barbaritat, l'única resposta eficaç contra la qual és judicial i consisteix a presentar un recurs contra el decret, com ho han fet la Universitat de València, l'STE-PV i Acció Cultural del País Valencià. Una vegada més no m'explique com l'AVL no actua, no diu res, no es pronuncia en contra de totes aquestes aberracions.

— El conseller de Cultura, Manuel Tarancón, té alguna visceralitat que l'impulsa a actuar d'aquesta manera?

— El nas de Cleopatra hi va tenir el seu paper, en la història. Pense, en aquest sentit, que sempre hi ha motivacions personals. No conec suficientment Tarancón, però sospite que el conseller sap de sobres quina és la llengua que parlem els valencians. Però la política de Tarancón és subsidiària de la política centralista que li dicta el PP. I al centre, li molesta qualsevol esquer de diversitat.

— Vostè ha insistit més d'una vegada que, durant l'etapa socialista, les coses tampoc no van ser un camí de roses.

— El govern anterior no tingué una voluntat clara d'acabar amb els problemes que van crear uns pocs i que va esbombar la UCD. Hi va haver iniciatives relativament acceptables, com ara la posada en funcionament de l'ensenyament del català a les escoles i a l'educació secundària. I ara el PP té la voluntat decidida d'acabar tan aviat com siga possible amb la llengua catalana.

Juli Capilla